

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

Were the Jews in Mitzrayim Really Jewish?

Rabbi Yehuda Willig
ד' שבט תשע"ד • January 5, 2014

1 תלמוד בבלי מסכת כריתות דף ט עמוד א

רבי אומר: ככם - כאבותיכם, מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דם, אף הם לא יכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים... אמר מר: מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא כו'. בשלמא מילה, דכתיב: (יהושע ה') כי מולים היו כל העם היוצאים, אי נמי מהכא: (יחזקאל ט"ז) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי וגו', הרצאת דמים, דכתיב: (שמות כ"ד) וישלח את נערי בני ישראל, אלא טבילה מנלן? דכתיב: (שמות כ"ד) ויקח משה חצי הדם ויזרק על העם, ואין הזאה בלא טבילה. אלא מעתה, האידנא דליכא קרבן לא נקבל גרים! אמר רב אחא בר יעקב: (במדבר ט"ו) וכי יגור אתכם גר אשר בתוכם וגו'.

2 ויקרא פרק כד פסוק י

ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי:

3 רש"י ויקרא פרק כד פסוק י

בתוך בני ישראל - מלמד שנתגייר:

4 רמב"ן ויקרא פרק כד פסוק י

...והצרפתים אומרים כי טעם הגרות מפני שהיה קודם מתן תורה, והיה משפטו לילך אחר הזכר ממה שאמרו (יבמות עח ב) באומות הלך אחר הזכר, וכאשר נולד זה לא מלו אותו כי מצרי היה בדינו, אבל כשגדל נתגייר לדעתו ונמול. ואין דעתי כך, כי מעת שבא אברהם בברית היו ישראל ובגוים לא יתחשבו, וכמו שאמר בעשו (קידושין יח א) ודילמא ישראל מומר שאני. וק"ו הדבר, אם לאחר מתן תורה שהכותי הבא על בת אברהם מחייבי לאוין ואין לו בה קידושין היא מקוה טהורה לאומות להכשיר את ולדה להיות כמוה, לא כל שכן קודם התורה שתהא מטהרת ולדה להיות כמוה לחייבו במילה כזרעו של אברהם ויהיה מכלל בני ישראל:

5 תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מו עמוד א

ת"ר: גר שמל ולא טבל - ר"א אומר: הרי זה גר, שכן מצינו באבותינו, שמלו ולא טבלו; טבל ולא מל - ר' יהושע אומר: הרי זה גר, שכן מצינו באמהות, שטבלו ולא מלו; וחכמים אומרים: טבל ולא מל, מל ולא טבל - אין גר, עד שימול ויטבול.

6 רש"י מסכת יבמות דף מו עמוד א

באבותינו שמלו - בימי משה כשיצאו ממצרים ויצאו מכלל בני נח לקבל התורה ולקבל פני השכינה.

7 תוספות מסכת כריתות דף ט עמוד א

דכתיב כי מולים היו כל העם - פירוש שמלו עצמם ביציאתם ממצרים ואע"פ שאותן שהיו נימולים בימי אברהם לא מלו אותם ביציאת מצרים מ"מ מעיקרא כשמלו עצמן מלו ליכנס בברית המקום וליכדל משאר אומות וגם כי עתה טבלו.

8 במדבר פרק יא פסוק י

וישמע משה את העם בכה למשפחתיו איש לפתח אהלו ויחר אף יקוק מאד ובעיני משה רע:

9) רש"י במדבר פרק יא פסוק י

(י) בכה למשפחותיו - משפחות משפחות נאספים וכוכים לפרסם תרעומתן בגלוי. ורבותינו אמרו למשפחותיו על עסקי משפחות, על עריות הנאסרות להם:

10) תלמוד בבלי מסכת זבחים דף קא עמוד ב – קב עמוד א

מרים מי הסגירה? א"ת משה הסגירה, משה זר הוא, אין זר רואה את הנגעים! וא"ת אהרן הסגירה, אהרן קרוב הוא, ואין קרוב רואה את הנגעים

11) שמות פרק כד

(ה) וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים ליקוק פרים:
 (ו) ויקח משה חצי הדם וישם באגנת וחצי הדם זרק על המזבח:
 (ח) ויקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת יקוק עמכם על כל הדברים האלה:

12) רש"י שמות פרק כד

(א) ואל משה אמר עלה - פרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות, ובארבעה בסיון נאמר לו עלה

13) רמב"ן שמות פרק כד

...והנה מעשה הברית ביום המתרת למתן תורה, ובו היתה העליה שעלה משה אל ההר (פסוק יג), וממנה נתעכב שם ארבעים יום. והוא שפירש הכתוב (פסוק טז) ויקרא אל משה ביום השביעי וגו', ונאמר (פסוק יח) ויבא משה בתוך הענן. וכל זה מתוקן ומבואר:
 וראיתי במכילתא (לעיל יט י) שנחלקו בדבר, יש שאמרו שהיה קודם מתן תורה בחמישי, ואמר להם הרי אתם קשורים תפוסים וענובים מחר באו וקבלו עליכם את כל המצות. ורבי יוסי בר' יהודה אמר בו ביום נעשו כל המעשים, כלומר בו ביום לאחר מתן תורה נעשו המעשים של סיפור העם וכתיבת ספר הברית, הכל כמו שפירשנו. ולזה שומעין שאמר כהלכה